ଦ୍ୱାରକାଦାସ ଗୁରୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଗୁରୁ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି

ବନାମ

ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ବିହାର ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା

(ଜେ.ଏଲ୍. କପୁର, ଏମ୍. ହିଦାୟତୁଲ୍ଲା ଏବଂ ଜେ. ସି. ଶାହା, ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ବୃନ୍ଦ)

ଆୟକର – ନ୍ୟାସରୁ ଆୟ – କରଧାର୍ଯ୍ୟରୁ ଅବ୍ୟାହତି – ଆଇନର ପ୍ରୟୋଗ -"ବିଶେଷ କରି ଧାର୍ମିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ"-ବିଚାର ପ୍ରେରଣାର୍ଥେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅଧିକାରିତା - ତଥ୍ୟ ଉପରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ କରଣୀୟ - ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922 (11/1922), ର ଧାରା 4 (3) (i) ଏବଂ (ii), 66 (2) ଗୁଡ଼ିକ।

କରଦାତାମାନେ ପଣ୍ଡା କିମ୍ବା ପୁରୋହିତଙ୍କ ବୃତ୍ତି ବହନ କରୁଥିବା ଏକ ମିଳିତ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ ଯେଉଁମାନେ ପୁରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରର ତୀର୍ଥଯାତ୍ରା ସହିତ ଜଡିତ ପୂଜା ଏବଂ ସମାରୋହରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । 'ଅନ୍ନଦାନ' ନାମରେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ 'ଅନ୍ନଦାନ ପାତ୍ର' ନାମକ ଲିଖିତରେ, ସେମାନେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରୁଥିଲେ । କରଦାତାମାନେ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ ଅନ୍ନଦାନର ନୈବେଦ୍ୟ ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922ର ଧାରା 4 (3) (i) ଏବଂ (ii) ଅନୁଯାୟୀ ଆୟକରରୁ ଅବ୍ୟାହତି ଥିଲା କାରଣ ସେଗୁଡ଼ିକ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ମନ୍ଦିରରେ ଭୋଗ (ଭୋଗ ନୈବେଦ୍ୟ) ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ସର୍ତ୍ତରେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ଏକ ନ୍ୟାସ ଅଧୀନରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟ ଏବଂ ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଅବଦାନରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଏକ ଧାର୍ମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଆୟ କେବଳ ଧାର୍ମିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ଆୟକର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦାବିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ରାଶିଗୁଡ଼ିକ କର ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ । ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲେ ଯେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ନଦାନ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ କେବଳ ଭୋଗ ନୈବେଦ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇନଥିଲା, ଉକ୍ତ ରାଶିଗୁଡ଼ିକ *ପଣ୍ଡା ଭାବେ* ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳନାରେ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଜିତ ହୋଇଥିଲା, ଏହି ତଥ୍ୟଗୁଡିକ ସୂଚିତ କରେ ନାହିଁ ଯେ କୌଣସି ନ୍ୟାସ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଅଭିଳାଷ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଯେ କରଦାତାମାନେ କୌଣସି ସଂସ୍ଥା ନଥିଲେ । ତଦନୁସାରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (3)(ii) ଅନୁଯାୟୀ କରଦାତାମାନେ ଆୟକର ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱରୁ ଅବ୍ୟାହତି ନୁହନ୍ତି । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 66 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ବିଚାର ପ୍ରେରଣାର୍ଥେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ନଥିଲା ଯେ ଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ନଦାନ ପାତ୍ର

ମାଧ୍ୟମରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁଦାନ ଏକ ନ୍ୟାସର ରାଶି ସହ ସମାନ ହେବ କି, ଯଦିଓ ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଯେ ଏକ ଧାର୍ମିକ ନ୍ୟାସ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିଲା ଏହା କେବଳ ଏକ ଘରୋଇ ଧାର୍ମିକ ନ୍ୟାସ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ଉତ୍ସରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରଦାତାମାନଙ୍କ ଆୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (3) (i) ଏବଂ (ii) ଅନୁଯାୟୀ କର ଦାୟିତ୍ୱରୁ ଅବ୍ୟାହତି ନଥିଲା ।

ଏଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଅନୁଦାନ ପାତ୍ର ଅଧୀନରେ କରଦାତାମାନେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ରାଶି ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1922 ର ଧାରା 4 (3) (i) ଏବଂ (ii) ଗୁଡ଼ିକ ଅଧୀନରେ କରରୁ ମୁକ୍ତ ନୁହେଁ କାରଣ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅନୁସାରେ ବିଶେଷ କରି ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେଗୁଡିକ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଆହୁରି ମଧ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଅଣଦେଖା କରି ଭୁଲକରିଥିଲେ ଯେ କୌଣସି ନ୍ୟାସ ନଥିଲା ଏବଂ ଏହି ଅନୁମାନରେ ଏକ ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଯେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ନ୍ୟାସ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁ ନ୍ୟାସ ଏକ ଘରୋଇ ନ୍ୟାସ ଥିଲା ।

ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ତଥ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର କାର୍ଯ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଏବଂ ମିଳିଥିବା ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କୁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆଇନ ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯାହା କେବଳ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 66 (2) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି କିନ୍ତୁ ଅଧିକାରିତା ଯାହା ପ୍ରକୃତରେ ପୁନର୍ବିଚାର ଥିଲା, ତାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପରାମର୍ଶକାରୀ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିନଥିଲେ ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 248 ରୁ 253/1962 ।

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିକାରିତା ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 6/1953 ଏବଂ 42 ରୁ 45/1954 ଏବଂ 7/1956ରେ ଓଡିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ଏପ୍ରିଲ 1, 1958 ତାରିଖର ରାୟଗୁଡ଼ିକରୁ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ।

ସମସ୍ତ ଆବେଦନରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ *ଏ. ଭି. ବିଶ୍ୱନାଥ ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ଆର୍. ଏସ୍. ମହାନ୍ତି ଏବଂ ବି. ପି. ମାହେଶ୍ୱରୀ ।*

ସମସ୍ତ ଆବେଦନରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ *ଏନ୍. ଡି. କାରଖାନିଜ୍ ଏବଂ ଆର୍. ଏନ୍. ସାଚଥେ ।*

1962. ଅକ୍ଟୋବର 19 ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଶାହାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । -

ଏହି ଛଅଟି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଆକଳନ ବର୍ଷ 1946-47 ରୁ 1951-52 ମଧ୍ୟରେ *'ଅନ୍ନଦାନ'* ଭାବରେ କେତେକ ରସିଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆୟକର ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ କରଦାତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଏକ ସାଧାରଣ ପ୍ରଶ୍ନ ଉତ୍ଥାପନ କରେ । କରଦାତାମାନେ ଏକ ଅବିଭକ୍ତ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାର, ଏବଂ ସେମାନେ ପଣ୍ଡା କିମ୍ବା ପୁରୋହିତ ଭାବରେ ନିୟୋଜିତ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ପୁରୀର ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ମନ୍ଦିରର ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ପୂଜା ଏବଂ ସମାରୋହରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସେବା ପାଇଁ ସେମାନେ କିଛି ପାରିଶ୍ରମିକ ପାଆନ୍ତି ଯାହାକୁ *'ଦକ୍ଷିଣା'* କିମ୍ବା *'ପ୍ରଣାମୀ'* କୁହାଯାଏ । ଏହା ବିବାଦୀୟ ନୁହେଁ ଯେ ପ୍ରଣାମୀ ଭାବରେ ପ୍ରାପ୍ତ ରାଶି ହେଉଛି କରଦାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ବୃତ୍ତିର ଲାଭ କିମ୍ବା ସୁବିଧା ଏବଂ ଆୟକର ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ । ପ୍ରଣାମୀ ବ୍ୟତୀତ, ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଆକାରରେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କଠାରୁ କରଦାତାମାନେ *ଅନ୍ନଦାନ* ନାମରେ ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାନ୍ତି । ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ କରଦାତାମାନେ ଦାବି କରନ୍ତି ଯେ ସେହି ରାଶିଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କ କରଯୋଗ୍ୟ ଆୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ, କାରଣ ତାହା ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (3)(i) ଏବଂ(ii) ଅନୁଯାୟୀ ଅବ୍ୟାହତି ଯୋଗ୍ୟ । କରଦାତାମାନେ ଦାବି କରନ୍ତି ଯେ "ସେମାନଙ୍କର ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ମୂଳତଃ ଏବଂ ପ୍ରକୃତପକ୍ଷେ ବିଭିନ୍ନ ଜାଗାରେ ଏବଂ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭଗବାନ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଉପାସନା ପ୍ରଚାର କରିବାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ସ୍ଥାପିତ ଗୁରୁ ଗାଦିକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ" ଏବଂ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ମନ୍ଦିରରେ *ଭୋଗ* (ଭୋଗ ନୈବେଦ୍ୟ) ପାଇଁ ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ସର୍ତ୍ତରେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା *ଅନ୍ନଦାନ* ଭାବରେ ଜଣାଶୁଣା ନୈବେଦ୍ୟ ଆୟକର ଦେବା ଦାୟିତ୍ୱରୁ ଛାଡ କାରଣ, ଅନ୍ନଦାନ ନୈବେଦ୍ୟ ହେଉଛି ଏକ ନ୍ୟାସ ଅଧୀନରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟ ଏବଂ ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସେଗୁଡିକ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଅନୁଦାନରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଏକ ଧାର୍ମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଆୟ ଏବଂ କେବଳ ଧାର୍ମିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ସେମାନଙ୍କର ଆବେଦନକୁ ସମର୍ଥନ କରି କରଦାତାମାନେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଏହି ନିମ୍ନଲିଖିତ ଫର୍ମରେ *ଅନ୍ନଦାନ ପାତ୍ର* ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି :-

> " ..... ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ..... ଗ୍ରାମର .... ଥାନା ଇତ୍ୟାଦି ।   ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଜୀଙ୍କ ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନକୁ ଆସି ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଗ୍ରହଣ କରି, ମୁଁ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଜୀଙ୍କ ଭୋଗ ପାଇଁ ..... (ପଣ୍ଡାଙ୍କ ନାମ)ଙ୍କୁ, ଗୌଡ଼ବଡ଼ ସାହି,

ପୁରୀ ସହର, ... ଟଙ୍କା ଦେଉଛି । ପଣ୍ଡା ମହାଶୟ ଏହି ଅର୍ଥକୁ ଜଗନ୍ନାଥଜୀଙ୍କ ଭୋଗ ପାଇଁ ଉପଯୋଗ କରିବେ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରସାଦକୁ ନିଜେ ଉପଯୋଗ କରିବେ ଏବଂ ମୁଁ ଯେଉଁ ଜିଲ୍ଲାର ବାସିନ୍ଦା, ସେହି ଜିଲ୍ଲାର ଲୋକମାନେ ଉପଭୋଗ କରିବେ । ମୁଁ,...... ଏହି ଅଟିକା ଅନ୍ନ-ଦାନରେ ଦସ୍ତଖତ କଲି ।

ଅନ୍ନଦାନ ପାତ୍ର ଅଧୀନରେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କିମ୍ବା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ (ଯାହାକୁ ଆଟିକା ପାତ୍ର ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ) ଅନ୍ନଦାନ ଆକାଉଣ୍ଟ ନାମରେ ଏକ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ଭଗବାନଙ୍କ "ଭୋଗ ନୈବେଦ୍ୟ" ର ଖର୍ଚ୍ଚ ସେହି ପାଣ୍ଠିରୁ ପରିଶୋଧ କରାଯାଇଥିଲା । କରଦାତାମାନେ ଦାବି କରନ୍ତି ଯେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇନଥିବା ବଳକା ରାଶିରୁ ସେମାନେ ଦେବତା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ନାମରେ ସମ୍ପତ୍ତି କିଣିଥିଲେ ।

ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ *ଅନ୍ନଦାନ* କର ଦାୟିତ୍ୱରୁ ଛାଡ ନୁହେଁ, କାରଣ ତାଙ୍କ ମତରେ ଲିଖିତ ଭାବରେ କୌଣସି ବୈଧ ନ୍ୟାସ ନଥିଲା ଏବଂ 'ଅନୁଗ୍ରହ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନଥିଲା ' ଏହିକି ଯେ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ରାଶି ଧାର୍ମିକ ଏବଂ ଦାତବ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ, କରଦାତା ଲିଖିତକାରରେ *ସେବାୟତ* ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇନଥିଲେ ଏବଂ କରଯୋଗ୍ୟ ଆୟ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଅନୁଦାନ ସ୍ୱଭାବର ଥିଲା ଏବଂ ଏକ ନ୍ୟାସ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଇନଗତ ଅନୁଗ୍ରହ ଅଧୀନରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇନଥିଲା । ଆବେଦନରେ କଟକ ରେଞ୍ଜର ଅପିଲ ସହକାରୀ ଆୟୁକ୍ତ ଏହି ଆଦେଶକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ପଣ୍ଡାମାନଙ୍କ ଭାବେ କରଦାତାମାନେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ସେମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଏକ ନ୍ୟାସ ପାଣ୍ଠି ରଖୁଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରୁ କୌଣସି ଆୟ ମିଳୁନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ନ୍ୟାସ ପାଣ୍ଠିର ଏକ ଅଂଶ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଉଥିଲା, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ନ୍ୟାସ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ବଳକା ଅର୍ଥ ସେମାନଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ବିନିଯୋଗ ହେଉଥିଲା ଏବଂ କେବଳ ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଲାଗୁ ହେଉଥିବା ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଅନୁଦାନରୁ ସେମାନେ ଆୟ ବାହାର କରିନଥିଲେ । ଆୟକର ଅପିଲ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରି ଏହି ଆଦେଶ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ : "ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ କରଦାତାଙ୍କଙ୍କ ଖାଲି ଦୃଢ କଥନ ବ୍ୟତୀତ, ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ଯେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନେ ଦସ୍ତାବିଜର ସତ୍ୟତା କିମ୍ବା ପ୍ରଭାବକୁ ବୁଝି ଦସ୍ତଖତ କରିଥିଲେ । କରଦାତାମାନେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇ ନାହାଁନ୍ତି ଯେ ସେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ରସିଦ ତାଙ୍କୁ ନ୍ୟାସୀ ଭାବେ ସୂଚିତ କରେ ଏବଂ ସେହି ନ୍ୟାସର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ରସିଦକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଅଙ୍ଗୀକାର । ସଂଗୃହିତ ହୋଇଥିବା ଏପରି ରାଶି ମଧ୍ୟରୁ, ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଋଣ, ଦାନ, ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଖୁଆଇବା ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିନିଷ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଅଂଶ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇଛି । x x x x ଏହା ସ୍ୱୟଂ ଏକ ତଥ୍ୟ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଟଙ୍କା ଭୋଗ ଅର୍ପଣ କରିବାର

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇନଥିଲା । x x x x x ଯେଉଁ ଉପାୟରେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରାଯାଏ, ପୁରୀ ଅଣାଯାଏ, ସେଠାରେ ସତ୍କାର କରାଯାଏ, ମନ୍ଦିରକୁ ନିଆଯାଏ, ଖାଇବାକୁ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଶେଷରେ ଦେୟ ଦେବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଯାଏ, ତାହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି କେବଳ ଗୋଟିଏ ଉପସଂହାର ସମ୍ଭବ ଯେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀ ଯାତାୟତ କାରବାର କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥିଲା । ତଥ୍ୟ ଦର୍ଶାଏ ନାହିଁ ଯେ କୌଣସି ନ୍ୟାସ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଳାଷିତ କରାଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିଲା । x x x x x "। ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହା ମଧ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିଥିଲେ ଯେ କରଦାତାମାନେ ଏକ ସଂସ୍ଥା ନୁହଁନ୍ତି ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 (3) (ii) ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଆୟକର ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱରୁ ଅବ୍ୟାହତି ନଥିଲେ, ବିଶେଷ କରି ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନ୍ନଦାନ ପାଣ୍ଠି ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯିବାର ଥିଲା ତାହା ସାର୍ବଜନୀନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ନଥିଲା, ଏବଂ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା *ଅନ୍ନଦାନ* ଭାବରେ କରାଯାଇଥିବା ଦେୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଲାଭ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଦାନ ପାଇଁ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସେମାନଙ୍କ ଆଦେଶରେ ଉପୁଜିଥିବା ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ମାମଲାର ଏକ ବିବୃତି ଦାଖଲ କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲେ କାରଣ ଆବେଦନକୁ ସମାଧାନ କରିବାରେ ସେମାନଙ୍କ ମତରେ ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯେ "କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ନ୍ୟାସ ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା ଏବଂ କରଦାତାମାନେ ପ୍ରମାଣ କରିନଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଆୟ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବାକୁ କୌଣସି ଅନୁଗ୍ରହ ଅଧୀନରେ ଥିଲେ ।" ଏହା ପରେ କରଦାତାମାନେ ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 66 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦେଶ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କୁ ଏହି ମାମଲା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ଦାବି କରିଥିଲେ । ଏହି ମାମଲାରୁ ଉପୁଜିଥିବା ଆଇନର ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ଏବଂ ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କରିବାକୁ , ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ :

> "ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ, ଆଟିକା ପାତ୍ର ଅଧୀନରେ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ରାଶି କର ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ କି ନାହିଁ ।"

ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ଶୁଣାଣି ସମୟରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତ ଥିଲା ଯେ "ଅର୍ଥଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ, ଏହି ବୃହତ୍ତର ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା ଯେ ଅନ୍ନଦାନ ପାତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ, ନ୍ୟାସକୁ ଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁଦାନ, କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ନିଜ ଲାଭ ପାଇଁ *ପଣ୍ଡାଙ୍କୁ* ସମଗ୍ର ଆୟ ଦେବା ସଠିକ ଥିଲା କି ନଥିଲା" ସେମାନେ ସେତେବେଳେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ "ଯଦିଓ ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଇଥିଲା

(ନିଷ୍ପତ୍ତି ନନେଇ) ଯେ ଅନ୍ନଦାନ ପାତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବା ଦ୍ୱାରା ପୁରୀ ଠାରେ ଭଗବାନ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଭୋଗ ଅର୍ପଣ କରିବାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ଧାର୍ମିକ ନ୍ୟାସ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଉପରେ ଆୟକର ପାଇଁ ଏହି ଆୟର ଆକଳନ ନିର୍ଭର କରେ, ସେହି ନ୍ୟାସ ଏକ ଘରୋଇ ଧାର୍ମିକ ନ୍ୟାସ ନା ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ଧାର୍ମିକ ନ୍ୟାସ । "ନ୍ୟାସଟି ସାର୍ବଜନୀନ ନା ବେସରକାରୀ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ପରୀକ୍ଷା ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଅନ୍ନଦାନ ପାତ୍ର ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିବା ନ୍ୟାସ ଏକ ଘରୋଇ ଧାର୍ମିକ ନ୍ୟାସ ଏବଂ ସେହି ଉତ୍ସରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରଦାତାଙ୍କ ଆୟ, ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ ଧାରା 4ର ଉପଧାରା (3)ର ଖଣ୍ଡ (i) କିମ୍ବା ଖଣ୍ଡ (ii) ଅନୁଯାୟୀ ଆୟକର ଦେବା ଦାୟିତ୍ୱରୁ ଅବ୍ୟାହତି ନଥିଲା ।

ଭାରତୀୟ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ 4 ର ଉପ-ଧାରା (3) ର ତଥ୍ୟଗତ ଅଂଶ ଯାହା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ ଥିଲା ତାହା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା-

ଧାରା 4 (3) "ନିମ୍ନଲିଖିତ ବର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା କୌଣସି ଆୟ, ଲାଭ କିମ୍ବା ସୁବିଧା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୋଟ ଆୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବ ନାହିଁ :-

(i) ଧାରା 16 ର ଉପଧାରା (1) ର ଖଣ୍ଡ (c) ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁସାରେ, କୌଣସି ନ୍ୟାସ ଅଧୀନରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କୌଣସି ଆୟ କିମ୍ବା କେବଳ ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ ଆଇନଗତ ଅନୁଗ୍ରହ, ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର କରଯୋଗ୍ୟ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଜଡ଼ିତ, ଏବଂ କେବଳ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଆଂଶିକ ଭାବରେ ରଖାଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ମାମଲାରେ, ଆୟ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା ଅନ୍ତତଃ ଏହା ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବା ପାଇଁ ଅଲଗା ରଖାଯାଇଥାଏ ।

(ii) କୌଣସି ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ କୌଣସି ଆୟ, ଯାହା ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଅନୁଦାନରୁ ଆସିଥାଏ ଏବଂ କେବଳ ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ ।"

ଦୁଇଟି ଖଣ୍ଡଗୁଡିକର ସ୍ୱଳ୍ପ ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ଯେ କରଦାତାଙ୍କ ଆୟ ଉପଧାରା (3) ର ଖଣ୍ଡ (i) ଅନୁଯାୟୀ ଅବ୍ୟାହତି ପାଇଁ ଗ୍ରହଣୀୟ ହେବ ଯଦି ଏହା କୌଣସି ନ୍ୟାସ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ, କେବଳ ଏଥିପାଇଁ ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶରେ,ଏବଂ ଖଣ୍ଡ (ii) ଅନୁଯାୟୀ ଯଦି ଏହା କୌଣସି ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ସଂସ୍ଥାନର ଆୟ ଅଟେ ଯାହା ବିଶେଷ କରି ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ଉଦେଶ୍ୟରେ ଲାଗୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଅନୁଦାନରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଯେଉଁ ଆୟ ଉପରେ କର ଲଗା ଯିବ ତାହା ଏଥିରୁ କୌଣସି ବିବରଣୀର ଉତ୍ତର ଦିଏ ନାହିଁ; ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ କୌଣସି ନ୍ୟାସ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ

ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ରଖାଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟ ନୁହଁ କିମ୍ବା କରଦାତା କୌଣସି ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଧର୍ମାର୍ଥ ସଂସ୍ଥା ନୁହଁନ୍ତି । ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ମିଳିତ ହିନ୍ଦୁ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ, ଯେଉଁମାନେ ପଣ୍ଡାମାନଙ୍କ ବୃତ୍ତି ନିର୍ବାହ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଆୟ କେବଳ ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ । ଏହି ସୀମିତ ଆଧାରରେ, ସେମାନଙ୍କର ମୋଟ ଆୟରୁ ଅନ୍ନଦାନ ପାତ୍ର ଅଧୀନରେ ରସିଦକୁ ବାଦ ଦେବା ପାଇଁ କରଦାତାଙ୍କଙ୍କ ଦାବି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ହେବା ଯୋଗ୍ୟ ।

ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପ୍ରାବଧାନଗୁଡ଼ିକର ଏହି ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଯଥେଷ୍ଟ, କିନ୍ତୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ଅଧିକାରିତାର ପ୍ରୟୋଗରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ସୂଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ଉପାୟରେ ମାମଲାର ଆଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା ତାହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆମେ ଏହାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରୁ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ *ଅନ୍ନଦାନ* ନାମକ ରସିଦଗୁଡ଼ିକ ପଣ୍ଡା ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳନା ସମୟରେ କରଦାତାଙ୍କଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଜିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ତଥ୍ୟଗୁଡିକ ସୂଚିତ କରେ ନାହିଁ ଯେ କୌଣସି ନ୍ୟାସ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ କରାଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିଲା । ଆୟକର ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସମାପନ କରିବାର କାର୍ଯ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ଏବଂ ମିଳିଥିବା ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କୁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆଇନ ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ରସିଦଗୁଡ଼ିକ ଏକ ବ୍ୟବସାୟର ଆୟର ସ୍ୱଭାବରେ ଥିଲା, ଏବଂ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ନ୍ୟାସ କଦାପି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନଥିଲା ଯେଉଁମାନେ *ଅନ୍ନଦାନ* ଦେଇଥିଲେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେହି ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ନିଜର ମତ ଅଭିଲେଖନ କରିବାରେ ବାଧ ହୋଇଥିଲେ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ନଥିଭୁକ୍ତ ତଥ୍ୟର ଫଳାଫଳକୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯଦି ଏହା କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ନୁହେଁ, କିମ୍ବା ତଥ୍ୟର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଯାହା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ଏକ ଭୁଲ ଧାରଣା ଉପରେ ଆଧାରିତ, ଏଡୱାର୍ଡ ବନାମ ବ୍ରିସ୍ଟୋ([1]) । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଧାରା 66 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ମତ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନେ ପ୍ରକୃତ ସତ୍ୟତା ବୁଝିଥିଲେ କି କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ *ଅନ୍ନଦାନ* ପାତ୍ରର ପ୍ରଭାବକୁ ବିଚାରକରିବା ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଥିଲା କି, ଏବଂ କେବଳ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନ୍ୟାସ ଭଙ୍ଗ ହେତୁ ନ୍ୟାସ ସମାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଯେ ସେଠାରେ କୌଣସି ନ୍ୟାସ ନାହିଁ ବୋଲି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପାଇଁ ମୁକ୍ତ ନଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ନଦାନ ପାତ୍ର ଅଧୀନରେ ରସିଦଗୁଡ଼ିକ "ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀ ଯାତାୟତ କାରବାର" ରୁ ଆୟ ଥିଲା । ଆୟକର ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା

---

[1] (1955) 36 Tax Cas. 207

ନଥିଭୁକ୍ତ ତଥ୍ୟର ପ୍ରଶ୍ନର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ, ଯଦି ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ, ତେବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାର ମତ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଯଦି ଏହାକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଏ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସାକ୍ଷ୍ୟର ସମୀକ୍ଷା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା । ଯେଉଁ ଉପାୟରେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରାଯାଇଥିଲା, ପୁରୀ ଅଣାଯାଇଥିଲା, ସେଠାରେ ସତ୍କାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ମନ୍ଦିରକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା, ଖାଇବାକୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଶେଷରେ ଦେୟ ଦେବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇଥିଲା, ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଆଧାରରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅନୁମାନ କରିଥିଲେ ଯେ ରସିଦ ଗୁଡିକ କାରବାର ସମୟର ଥିଲା ।

ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କରିବାର ଶୁଣାଣି ସମୟରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରିଥିଲେ ଯାହା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇନଥିଲା । *ଅନ୍ନଦାନ* ଦେଇ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ନ୍ୟାସ ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ବୋଲି ଧାରଣା କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ନ୍ୟାସକୁ ଏକ ଘରୋଇ ନ୍ୟାସ ବୋଲି କହିଥିଲେ । ଏହି ଧାରଣାରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯାହା କେବଳ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 66 (2) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ତାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପରାମର୍ଶକାରୀ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିନଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଅଧିକାରିତା ଯାହା ପ୍ରକୃତରେ ପୁନର୍ବିଚାର ଥିଲା ।

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ବାସ୍ତବରେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ନ୍ୟାସ ଅଭିଳାଷିତ କରାଯାଇନଥିଲା କିମ୍ବା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇନଥିଲା । ସେହି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଧାରା 4 (3) (i) ର ପ୍ରଯୁଜ୍ୟତା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିପାରିବ ନାହିଁ । କରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଦାବି କରିବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଥିଲା ଯେ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ଯାହା ସିଦ୍ଧାନ୍ତର କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଆଇନ ବିଷୟରେ ନ୍ୟାୟିକ ଏବଂ ସଠିକ୍ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇନାହିଁ । ମାମଲାର ଏକ ବିବୃତିରେ ଦାବି କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆଦେଶରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଆବେଦନରେ କିଛି ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିବୃତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ଫଳାଫଳ କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଏକ ବିବୃତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଯେ କୌଣସି ନ୍ୟାସ ନଥିଲା, ଏହା କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ନଥିଲା । ଧାରା 66 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କୁ ଡାକିବାକୁ କୁହାଯାଇନଥିଲା । ଉଲ୍ଲେଖିତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ଫଳାଫଳକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଏବଂ ସେଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଥିଲେ । ତେବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଅଣଦେଖା କରିଥିଲେ ଯେ *ଅନ୍ନଦାନ* ଭାବରେ ପ୍ରାପ୍ତ ଆୟ କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବ୍ୟବସାୟର ଆୟ କିମ୍ବା ସମ୍ପତ୍ତିର ଏକ ଅଂଶ ଥିଲା ଏବଂ ଏକ ନ୍ୟାସ ସୃଷ୍ଟି

କରାଯାଇଥିଲା ବୋଲି ଅନୁମାନ କରି ସେମାନେ ନ୍ୟାସକୁ ଏକ ଘରୋଇ ଧାର୍ମିକ ନ୍ୟାସ ଭାବରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ । ଏପରି କରିବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପନ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତର ଦେଇନଥିଲେ ।

ସାଧାରଣତଃ ଏହି ମାମଲା ଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଆମେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଠାରୁ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ମାଗିଥାନ୍ତୁ, କିନ୍ତୁ ଆମର ପୂର୍ବ ମତବ୍ୟକ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ସେହି ନୀତି ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଉପଯୋଗୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ହେବ ନାହିଁ । କୌଣସି ଫଳାଫଳର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଧାରା 4 (3) (i) ର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥରେ, *ଅନ୍ନଦାନ* ଆୟ ଏକ ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ନ୍ୟାସ ଅଧୀନରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ, ଅବ୍ୟାହତି ପାଇଁ କରଦାତାଙ୍କ ଦାବି ବିଫଳ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଧାରା 4 (3) (ii) ଅନୁଯାୟୀ ଅବ୍ୟାହତି ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଦାବି ବିଫଳ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ କାରଣ ସେମାନେ ଏକ ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ନୁହଁନ୍ତି ।

ତେଣୁ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ବିଫଳ ହୁଏ ଏବଂ ଖାରଜ କରାଯାଉଛି । ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

<u>ଅନୁବାଦକ</u>
ସୌମ୍ୟରଂଜନ ବେହେରା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ।